

ŠKOLA TRADIČNÝCH STAVEBNÝCH REMESIEL

vydanie

apríl
2017

PARTNERI PRE DEDIČSTVO

Žurnál prináša informácie o spoločnom projekte Mesta Svätý Jur a Academie Istropolitany Novy PARTNERI PRE DEDIČSTVO, ktorého cieľom je pomôcť vlastníkom historických objektov v centre mesta realizovať ich obnovu. K napĺňaniu tohto cieľa prispieva aj Škola tradičných stavebných remesiel - praktická časť školení prebieha na vybraných objektoch v meste.

V Bratislavskom kraji boli vyhlásené za pamiatkové rezervácie iba dve lokality: Bratislava a Svätý Jur. Postavenie Svätého Jura v rámci kraja je teda v tomto zmysle naozaj výnimočné. Na Slovensku je celkom 28 pamiatkových rezervácií. Pri obnove objektov v týchto lokalitách sú na ich vlastníkov (prípadne správcov) kladené vyššie nároky. Štátna podpora (prostredníctvom Ministerstva kultúry SR) je však možná len v prípade národných kultúrnych pamiatok (ďalej ako NKP).

V prípade pamiatkovej rezervácie Svätý Jur má štatút NKP len niekoľko objektov a obnova ostatných je len v réžii ich vlastníkov. Obnova historických objektov si tiež často vyžaduje postupy a materiály, ktoré nie sú ľahko dostupné. Cieľom projektu je preto vyškoliť remeselníkov z regiónu; pomôcť vlastníkom pri realizácii obnovy historických objektov tak, aby splnili nároky pamiatkovej starostlivosti. V neposlednom rade tiež prispieť k postupnému zatraktívneniu centra mesta.

Ing. Šimon Gabura
primátor mesta Svätý Jur

Mgr. Lucia Gembešová
členka vedenia Academie Istropolitany Novy

ČO JE TO PAMIATKOVÁ REZERVÁCIA?

Pamiatková rezervácia je územie s uceleným historickým sídelným usporiadaním a s veľkou koncentráciou nehnuteľných kultúrnych pamiatok alebo územie so skupinami významných archeologických nálezov a archeologických nálezísk, ktoré možno topograficky vymedziť (§ 16 ods.1 zákona NR SR č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu).

PREČO ZACHOVÁVAŤ PÔVODNÉ PRVKY STAVIEB?

Svätý Jur je významným historickým mestom s bohatými kultúrnymi hodnotami aj vďaka tomu, že sa tu zachovalo množstvo pôvodných stavieb a prvkov. Tieto sú hmotným dokladom rozvoja mesta a života jeho obyvateľov v minulosti.

Aj ten najmenší detail, či už je to brána, okno alebo kľučka, má svoj kultúrny význam, ktorý zahŕňa estetické, historické, vedecké, sociálne alebo duchovné hodnoty. A tieto hodnoty nie vždy dokážeme v súčasnosti dostatočne oceniť.

Práve preto má vedomá ochrana originálov a pôvodných častí stavieb veľký význam, a to aj keď sú nedokonalé, opotrebované, či majú neželanú patinu. Sú dokladom minulosti, ktorá sa ich nahradením za nový prvok nenávratne stratí.

Ak chceme, aby bol Svätý Jur jedinečným a výnimočným mestom i v budúcnosti, je potrebné chrániť jeho kultúrne a historické hodnoty, ktoré sú ukryté i v tých najmenších detailoch historických stavieb.

ŠKOLA TRADIČNÝCH STAVEBNÝCH REMESIEL

Škola prispieva k záchrane a zachovaniu pôvodných (originálnych) prvkov historických stavieb (brán, dverí, okien, konštrukcií a povrchov) a k podpore ich opravy a konzervovania. Remeselné zručnosti sa v súčasnosti vytrácajú, skúsených remeselníkov je ťažko zohnať a preto vlastníci historických stavieb často uprednostnia výmenu pôvodných prvkov za nové pred ich obnovou a údržbou. Takto však dochovaných historických detailov stále ubúda.

Škola tradičných stavebných remesiel sa snaží ukázať, že kvalitne opraviť pôvodný stavebný prvok zvládnu aj odborne vyškolení remeselníci. Škola je realizovaná formou praktických školení priamo na stavbe. Sústreďuje sa predovšetkým na opravu a údržbu, na spoznávanie historických materiálov, techník a technológií, na poznanie a zvládnutie práce s tradičnými materiálmi a na zachovanie a šírenie príslušných zručností.

Ing. arch. Andrea Urlandová, PhD.
FA STU v Bratislave, odborná garantka projektu

„Jednou zo zásad kultúrnej politiky Bratislavského kraja je aj poznávať, chrániť a prezentovať kultúrne dedičstvo, rešpektovať a nadväzovať na históriu a tradície regiónu.

Podporujeme aktivity, ktoré pomáhajú v kraji zachovať jeho jedinečné kultúrne hodnoty a tradície. Vitáme snahu Mesta Svätý Jur a AINovy podať pomocnú ruku vlastníkom historických objektov a sprevádzať ich náročným procesom ich obnovy.

Pekné vinohradnícke domy, kúrie, kaštiele a iné historické stavby spoluvytvárajú jedinečný ráz nášho kraja. Župa každoročne oceňuje vlastníkov obnovených objektov - v spolupráci s AINovou udeľuje Ocenenie za príkladnú obnovu tradičnej architektúry v regióne. Spoločnými silami tak rozvíjame náš kraj ako miesto pre kvalitný život.“

Ing. Pavol Frešo
župan Bratislavského kraja

PRAKTICKÁ POMOC VLASTNÍKOM HISTORICKÝCH STAVIEB

„Mesto Svätý Jur má od roku 1990 štatút pamiatkovej rezervácie, čo v praxi zvyšuje nároky na kvalitu obnovy a údržby historických objektov v tejto lokalite. Majitelia domov pri ich obnove často čelia výzvam, na ktoré nie sú dostatočne pripravení. Pomocnú ruku im môže podať iniciatíva AINovy, ktorá v spolupráci s Mestom a ďalšími partnermi realizuje Školu tradičných stavebných remesiel.

Škola je popri svojej odborno-vzdelávacej stránke aj asistenčnou službou, ktorá môže pomôcť vlastníkom pri obnove ich domu dostať metodické usmernenia Krajského pamiatkového úradu Bratislava z „papieru“ do reality.“

PhDr. Peter Jurkovič
riaditeľ Krajského pamiatkového úradu Bratislava